VIENOTI LATVIJAI!

NOVADNIEKS

OTRDIEN, 1990. gada 12. jūnijā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 69 (6073.)
Maksā 3 kap.

Šodien, vakar, aizvakar...

Informācija

● Preiļu 2. vidusskolas stadionā sestdien un svētdien notika rajona 30. lauku sporta spēļu noslēguma sacensības vieglatlētikā. Piedalījās Līvānu, Preiļu, kolhozu un padomju saimniecību fizkultūras kolektīvi.

Par rajona 30. sporta spēļu uzvarētājiem I grupā kļuva Līvānu koksnes konstrukciju rūpnīcas (metodiķis A. Matusevičs), agrofirmas «Sarkanais Oktobris» (metodiķis J. Belousovs), Līvānu stikla fabrikas (metodiķis V. Poļakovs) fizkultūras kolektīvi.

Otrajā grupā uzvarētāji ir rajona dzīvokļu un komunālās saimniecības (fizkolektīva vadītājs D. Novikovs), rajona izglītības darbinieku (fizkolektīva priekšsēdētāja D. Šmukiste), Preiļu starpsaimniecību celtniecības organizācijas (metodiķis V. Fjodorovs) sportisti.

Trešajā grupā spēcīgākie ir padomju saimniecību «Aglona» (metodiķis J. Calkuls), «Rudzāti» (metodiķe O. Anspoka) un Kirova kolhoza (metodiķis A. Stivrenieks) kolektīvi.

◆

● Trešdien, 6. jūnijā, jauku tikšanos aizvadīja Rīgas 45. vidusskolas jauktā kora un Aglonas katoļu jauniešu kora dalībnieki.

Rīgas skolēni aizvadīto nedēļu pavadīja Jaunaglonā — savdabīgā kora atpūtas nometnē. Bet, jau minētajā trešdienā, viņi tikās ar Aglonas jauniešiem. Kopīgi dziedāja gan bazilikā, gan kultūras namā. Iepazinās ar baznīcas un ciema vēsturi, pabija klosterī, pie Neaizmirstules kapa un Svētavota.

Vasara uzņem tempu

PĀRSKATS par lauku darbiem rajona saimniecībās (pēc ARA dispečedienesta ziņām) 8. jūnijā

Saimniecība	Iestrādāta organika		Graudaugi, apstrādāti ar herbicīdiem		Ziemāji, apstrādāti ar bailetonu un tiltu,	
	plāns (tūkstošos tonnu)	izpilde procentos	plāns (hektāros)	izpilde procentos	plāns (hektāros)	izpilde proc.
Ļeņina	36	40,8	1601	50	598	75
«Sarkanā ausma»	30	35	1241	87	561	—
«Smelteri»	30	46,7	900	72	290	103
«Vārkava»	38	45,8	980	94	460	69
«Dubna	30	119,7	1000	92	418	48
K. Marksa	30	25,7	1455	56	420	62
«Sark. Oktobris»	85	50	1973	62	627	72
«Silajāņi»	20	75	1100	100	350	29
Raiņa	32	46,9	1280	95	510	167
«Nākotne»	55	18,9	1500	61	665	21
«Zelta vārpa»	34	11,5	1244	54	574	—
«Jersika»	10	109	1014	36	480	75
«Rožupe»	61	55,6	1160	86	705	4
«Līvāni»	0	0	1010	51	377	—
«Dzintars»	39,5	30,4	851	48	410	85
«Ezerciems»	22	30	920	43	320	100
Kirova	36	85	1367	101	630	63
«Galēni»	42	36,9	1500	42	620	—
«Sīļukalns»	30	50	1378	45	600	—
«Vanagi»	12	22,5	630	51	350	—
Aglonas p. s.	50	37	1160	82	530	179
Rudzātu p. s.	50	51	2291	27	995	62
«Rušona»	37	30	900	51	380	39
«Gailīši»	0	0	644	29	190	—
RAJONĀ	809	45,6	29099	62	12060	52

Aizvadītā nedēļa bija visumā lietaina un neko daudz neizmainīja lauku laužu padarīto darbu klāstā. Mitruma pārbagātība vienīgi nezāles dzina augšā forsētos tempos. Tāpēc kavēšanās sējumu kopšanas gaitā var visai nopietni iespaidot vēlāko ražu. Dažviet kukurūzas laukos kultūraugus ne tik viegli atrast. Vairāk uzmanības jāveltī arī lopbarības sakņaugu ravēšanai, rušināšanai un mēslošanai.

Rajonā tikai 62 procenti graudaugu apstrādāti ar herbicīdiem. Vienīgi Kirova saimniecība un «Silajāņi» nedēļas beigās bija tikuši galā ar uzdevumu. Pārējās saimniecības tikai nedaudz gājušas uz priekšu. Līdzīga situācija ziemāju apstrādāšanā ar bailetonu. «Smelteros», Raiņa kolhozā, «Ezerciemā» un «Vanagos» gan agronomi izdarījuši visu nepieciešamo.

Jāteic, ka centīgāk varētu strādāt arī organikas vedēji. Saimniecību vadītājiem par to ir jāpadomā, kamēr sienu vēl nežāvē un skābsienu masveidā neliek. Brīvākas rokas, brīvāka tehnika. Arī senči ap šo laiku mēslu vedamās talkas rīkojuši.

Lietus nedēļa zāles augšanu gan stimulējusi, bet govis pienu tomēr nedaudz norāvušas. Nedēļas nogalē rajonā vidēji slaukti 13,3 kilogrami piena.

Lai vienmēr smaidītu — kā šodien!

Mācību un ražošanas veikals — kopš 29. maija rīta šāda izārtne sagaida pircējus pēc remonta atkal atvērtajā veikalā «Celtnieks».

— Ko gan veikala jaunā vizītkarte nozīmē? — pavaicāju Preiļu kooperatīvās arodvidusskolas direktores amata izpildītājai **Andai Mihailovai.**

— Galvenokārt — pilnīgu patstāvību. Veikalā «Kooperators» mūsu meitenes veica tikai palīgu funkcijas. Sen jau «karojām» ar veikalā darbiniekiem, taču nespējām pārliecināt, ka, tikai stāvot blakus, neko iemācīties nevar.

Tagad meitenes būs pilntiesīgas veikala saimnieces.

Potams, nebija viegli pārliecināt republikas un rajona patērētāju biedrību savienības vadību par šāda jaunieveduma nepieciešamību. Taču domāju, ka tas sevi attaisnos. Mūsu mācību un ražošanas veikals būs pirmais Latvijā. Pēc pieredzes braucām uz Kaļiningradu. Tur pārliecinājāmies, ka meitenēm, kas apgūst pārdevējas profesiju, šāda prakse ir loti noderīga.

□

Arī ražošanas apmācības meistare **Ņina Kotāne** uzskata, ka arodskolas audzēkņu apmācībā mācību un ražošanas veikalam būs liela nozīme, jo pēc tik pamatīgas prakses, kādu šeit, būs iespējams iegūt, meitenes, nebaidoties varēs uzsākt patstāvīgā darba gaitas.

Regulāri veikalā strādās 13 meitenes, divas meistares — Ņina Kotāne un Nadežda Amelohina un veikala vadītāja — Valentīna Semjonova.

Pircēji var neuztraukties, audzēkņu, kurām te strādāt, neaptrūks visu gadu. Un veikals darbosies kā jau parasts veikals, kurā iepirkties arī līdz šim bija paraduši Celtnieku ielas mikrorajona iedzīvotāji. Būs tikai viena, bet būtiska atšķirība: veikalā strādās, par savu darbu morāli un materiāli atbildēs un arī atskaites dokumentus kārtos nevis diplomētas pārdevējas, bet gan — mūsu arodskolas audzēknes.

Tiesa, pēc remonta veikalā notikušas arī citas pārmaiņas. Proti, tirdzniecības zāle sadalīta trijās atsevišķās nodaļās, kurām katrai ir sava kase. Pircējiem tas droši vien šķitīs ne visai ērti. Bet toties — topošajām pārdevējām noderīgi, sevišķi, ja ņemam vērā, ka katra no viņām materiāli atbildīga par darbu savā nodaļā.

□

Rīts, kad veikals vēra durvis pircējiem, bija kaut kā īpaši — darbīgi svinīgs un, nav ko slēpt, arī uztraukuma pilns. Tāpēc pirms tirdzniecības zāli pildīja pirmie pircēji, sveikt jaunā veikala jaunās darbinieces un viņu darbaudzinātājas bija ieradušies kolēģi no rajona patērētāju biedrību savienības.

Skanēja apsveikumi un laba vēlējumi. Bija ziedi un pieminas veltes. Ieskanējās arī pa kādai rūpju un bažu notij... Kā jau parasti tādās reizēs, kad teju, teju sākas kaut kas jauns.

Bet ko pašas meitenes? Viņas, slēpdamas uztraukumu, smaidīja vien. Laikam jau ielāgojušas torīt izteikto vēlējumu: lai vienmēr smaidītu, kā šodien! ...Smaidīs, kā nu ne! Ja vien pašas būs godīgas un prasmīgas un, iecietīgi un saprotoši būsim mēs, pircēji.

S. JOKSTE

ATTĒLOS:

● Pirmā darba diena, pirmie pircēji...

● Apsveikuma vārdus jaunajām kolēģēm saka Preiļu patērētāju biedrības priekšsēdētāja N. Jermolajeva.

A. RANCĀNA foto

Aicinām Folkloras biedrībā

Būt folkloras biedrībai — tā lēma folkloras biedrības dibināšanas sanāksmes dalībnieki, kas pulcējās kopā maijā. Tika pieņemts folkloras biedrības pagaidu statūtu projekts. Aicinām to pārdomāt, apspriest līdz folkloras biedrības konferencei šī gada 17. jūnijā. Tika izvirzīti arī kandidāti folkloras biedrības valdei: kā Marta Kavinska, Jānis Vanags, Jānis Teilāns, Monika Livdāne, Antons Andžāns, Maija Kulakova, Sandra Prikule, Ilona Balaško, Janīna Vilmane.

17. jūnijā paredzētas valdes vēlēšanas, statūtu un darba plāna apstiprināšana.

Viens no biedrības mērķiem — pašu un līdzcilvēku izglītošanas darbs, tāpēc jau šajā pirmajā plašākajā biedrības pasākumā gaidām ierodamies Latvijas Republikas ZA Folkloras institūta zinātnisko līdzstrādnieci Beneditu Mežali ar divām lekcijām «Mājas likumi» un «Dieva likumi», gaidīsim arī «Dandaru» vadītāju Ernestu Spiču, kurš stāstīs par latgaļu dejām un rotaļām (un ne tikai stāstīs).

Sola ierasties arī citi ciemiņi — gan no Rīgas — F. Brīvzemnieka Latviešu folkloras biedrības valdes locekļi, gan no kaimiņu rajoniem un, iespējams, arī no Lietuvas.

Visus aicinām uz pasākuma noslēguma folkloras koncertiem Preiļos un arī ārpus pilsētas.

M. LIVDĀNE

Preiļu rajona Folkloras biedrības statūti

PROJEKTS

1. Preiļu rajona Folkloras biedrība (saīsināti FB) ir sabiedriska organizācija, kas veidojas sadarbībā ar F. Brīvzemnieka Latviešu folkloras biedrību, ar Kultūras ministrijas E. Melngaiļa Tautas mākslas centru, sadarbojas ar visām organizācijām, kas vēlas sekmēt tautas garīgā mantojuma saglabāšanu, iedzīvināšanu un ar savu darbību turpina folkloras kustību Latgalē.

2. FB apvieno rajona folkloras un etnogrāfisko kopu dalībniekus, tautas teicējus, muzikantus, instrumentu un tērpu darinātājus un citus folkloras draugus gan rajonā, gan aiz tā robežām.

3. FB savā darbībā vadās no izvēlētajiem uzdevumiem saskaņā ar esošo likumdošanu. FB statūtiem.

4. FB biedrs var būt ikviens cilvēks, kas veicina tās uzdevumu izpildi.

FB UZDEVUMI

1. Apzināt un vākt folkloras, etnogrāfijas materiālus.

2. Apzināt folkloras teicējus, veidojot kartotēkas ar datiem par to dzīvi, apkopojot savāktos materiālus, rūpēties par teicēju piemiņas saglabāšanu.

3. Popularizēt, apgūt folkloras vācēju — skolotāju, mācītāju u. c. kultūras mantojumu, veidot viņu piemiņas vietas.

4. Izmantot folkloras materiālus tautas tradīciju pasākumos, gadskārtu ierašu un sadzīves ierašu rituālos, svētkos u. tml.

5. Visiem iespējamiem līdzekļiem atbalstīt folkloras kopu, tautas teicēju darbību, krāt foto, video un fotomateriālus par to.

6. Veicināt folkloras iekļaušanu skolu, bērnu pirmsskolas iestāžu mācību programmās, izmantojot vietējos folkloras materiālus, teicējus.

7. Regulāri gatavot publikācijas laikrakstam ,Novadnieks», citiem masu informācijas līdzekļiem.

8. Organizēt tautas instrumentu un tērpu darinātāju apmācīšanu, instrumentu un tērpu gatavošanu, popularizējot senos amatus, veicināt to attīstību.

9. Organizēt nometnes, izbraukumus, ekspedīcijas, talkas FB biedriem.

10. Sadarboties ar citu rajonu, republiku, valstu folkloras ansambļiem, speciālistiem.

11. Izveidot folkloras un amatnieku centru Preiļu muižā.

12. Vispusīgai un dziļākai folkloras izpētei veidot interešu kopas folkloras biedrības biedriem ne mazāk kā divu cilvēku sastāvā.

Ieteikt veidot šādas kopas:

rokdarbu — novada tautas tērpu veidošana, to valkāšanas tradīcijas,

rotkaļu — rotas lietu un greznuma priekšmetu izgatavošana,

muzikantu — mūzikas instrumentu izgatavošana, to spēles apgūšana,

teicēju — novada melodiju, deju, rotaļu, dziedāšanas veida, simbolikas apgūšana,

mājturības — Latgales māju iekārtojums, raksturīgāko ēdienu izgatavošana, apstādījumi ap māju,

amatnieku — sadzīves priekšmetu un rīku izgatavošana, lietošana,

tautas gudrības — dabas vērojumi, tautas medicīna, ticējumi, parunas, mīklas, pasakas, teikas un to norise,

vēstures — Latgales novada vietvārdi, etniski vēsturiskās vietas, ievērojami cilvēki,

mitoloģiskā — latgaļu dievību raksturzīmes, to lietošana, ierašu rituāli.

FB BIEDRA PIENĀKUMI, TIESĪBAS

1. FB biedru galvenais uzdevums ir veicināt izvirzīto uzdevumu, biedrības plānu īstenošanu. Biedram ir tiesības saņemt profesionālu informāciju, izvirzīt, ievēlēt, tikt ievēlētam FB pārvaldes orgānos, piedalīties biedrības rīkotos pasākumos, saņemt nodaļas komandējumus.

2. Izcilākie novada teicēji, tautas mūziķi, instrumentu, tērpu meistari tiek uzņemti biedrībā kā goda biedri, atbrīvojot tos no biedru maksas. FB biedru pienākums ir iesaistīties vienā vai vairākās interešu kopās, vai citādi sekmēt biedrības darbību.

FB LIZEKĻI

Iestāšanās maksa — 3 rubļi.

Ikgadējā biedru maksa — 2 rubļi.

Organizāciju, iestāžu dāvinājumi, ziedojumi.

Ienākumi no sarīkojumiem.

Naudas līdzekļi tiek izlietoti pēc valdes apstiprināta lēmuma saskaņā ar FB darba uzdevumiem.

FB UZBŪVE, VADĪBA

1. FB augstākās lēmējtiesības ir biedru kopsapulcei, kas pulcējas ne retāk kā reizi gadā.

2. Biedru kopsapulce:

noteic FB svarīgākos uzdevumus, darba virzienus, apstiprina darba plānus,

apstiprina, groza statūtus,

aizklātā balsošanā ievēl valdi, tās priekšsēdētāju, revīzijas komisiju, noklausās: apspriež, apstiprina komisijas, valdes pārskatus.

FB valdi, ievēl uz 2 gadiem pilnsapulces noteiktajā skaitliskajā sastāvā.

3. Valde:

organizē pilnsapulces lēmumu izpildi, FB uzdevumu realizāciju,

rīkojas ar FB naudas līdzekļiem,

pārstāv FB tās savstarpējās attiecības ar citām organizācijām, pilsoņiem,

saskaņo galvenos pasākumus ar rajona TDP izpildkomiteju, tās kultūras nodaļu, citām organizācijām — pēc vajadzības, kā arī ar F. Brīvzemnieka Latviešu folkloras biedrību,

valdi sasauc pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā 4 reizes gadā, tā pieņem lēmumus, atklāti balsojot, ja par tiem nobalso 2/3 locekļu,

valde tiesīga uzņemt vai izslēgt FB biedrus,

valde, atklāti balsojot, ievēl tās priekšsēdētāju, vietnieku, kas veicina operatīvu darbu starp valdes sēdēm.

4. Revīzijas komisija:

kontrolē FB finansiālo darbību.

5. FB var likvidēt pēc biedru pilnsapulces lēmuma, ja par to nobalso 2/3 FB biedru.

Par attieksmi pret Latvijas PSR Augstākās Padomes pieņemto neatkarības Deklarāciju

LTF Preiļu nodaļas Domes valde Latvijas PSR Augstākās Padomes pieņemto neatkarības Deklarāciju uzskata par tā deputātu kandidātu priekšvēlēšanu platformas punkta praktisko realizāciju, kas noteica šo deputātu kandidātu un visas LTF uzvaru vēlēšanās.

Uzskatām, ka Latvijas iedzīvotāju lielākā daļa savu atbalstu neatkarības Deklarācijai ir vairākkārt izteikusi dažādos pēdējo gadu pasākumos un akcijās, no kurām īpaši var izcelt Baltijas tautu sadošanos rokās uz kopējā Baltijas ceļa 1989. gadā, kā arī visās pēdējo gadu vēlēšanu kampaņās, kurās vēlētāji brīvprātīgi izteica viennozīmīgu atbalstu tiem deputātu kandidātiem, kas iestājās par Latvijas neatkarības ideju.

Atbalstām visus Augstākās Padomes pasākumus, kas tuvina reālo neatkarību un ierobežo PSKP un tās filiāles nelikumīgo darbību Latvijas Republikā.

Nosodām Augstākās Padomes deputātu «mazākuma» frakcijas destruktīvo darbību.

LTF PREIĻU NODAĻAS DOMES VALDE

Par attieksmi pret LKP

PSRS notiekošā demokratizācijas procesa attīstība pašreizējā posmā raksturojas ar polarizācijas pieaugumu starp konservatīvajiem spēkiem, kas iestājas par pastāvošās prettautiskās sistēmas saglabāšanu un spēkiem, kas atbalsta demokratizācijas procesa tālāku attīstību un nostiprināšanu. Šādas polarizācijas pieaugums bijušās Latvijas komunistiskās partijas iekšienē ir novedis pie likumsakariga rezultāta — partijas sašķelšanās Latvijas Neatkarīgajā komunistiskajā partijā (LNKP) un PSKP Latvijas filiālē (LKP).

Izveidojusies LKP atklāti turpina iestāties par PSKP realizētās impēriskās un koloniālās politikas turpināšanu Latvijas Republikas teritorijā, tādējādi nonākot atklātā konfrontācijā ar latviešu tautu un tās likumīgajām pašnoteikšanās tiesībām savā vēsturiskajā teritorijā. Par šādu konfrontāciju netieši liecina arī nenozīmīgais latviešu tautības pārstāvju skaits LKP biedru vidū.

LKP, būdama aktīva atbalstītāja un, domājams, arī iniciatore daudzām akcijām (15. maija sadursme pie Latvijas Republikas Augstākās Padomes ēkas, paralēlo varas struktūru veidošanas draudi, aicinājumi uz streikiem, prasība ieviest PSRS prezidenta pārvaldi utt.), kas objektīvi ved uz saspīlējuma eskalāciju republikā un vērsas pret Latvijas Republikas pilsoņu likumīgajiem centieniem pārtraukt okupācijas režīmu, faktiski ir kļuvusi par organizāciju, kas no Latvijas un tās pilsoņu viedokļa ir vērtējama kā pretvalstiska.

Izejot no iepriekš teiktā, LTF Preiļu nodaļas Domes valde uzskata, ka PSKP Latvijas filiāle — LKP — kaimiņvalsts — PSRS — interesēs, izmantojot okupācijas režīma apstākļus, veic nelikumīgu un graujošu darbību Latvijas teritorijā. Republikas pilsoņu atrašanās LKP rindās un tās darbības veicināšana nav vērtējama savādāk, kā nodevība pret Latvijas Republiku un tās tautu.

Latvijas iedzīvotāji tiek aicināti nepaklauties provokācijām un atturēties no LKP darbības atbalstīšanas. Sadarbošanās ar šo organizāciju jūs nostāda okupācijas un kolonizācijas režīma atbalstītāju lomā.

LTF PREIĻU NODAĻAS DOMES VALDE

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES

19. sasaukuma ceturtā sesija sāks darbu šī gada 20. jūnijā plkst. 10.00 rajona izpildkomitejas sēžu zālē.

Sesijā paredzēts izskatīt šādus jautājumus:

1. 18. sasaukuma 9. sesijas 1989. gada 28. jūnijā pieņemtā lēmuma «Par ekoloģiskās situācijas kardinālu uzlabošanu un rajona iedzīvotāju ekoloģisko audzināšanu» izpildi un turpmākajām ievirzēm ekoloģiskās situācijas risināšanā rajonā.

2. Par pašvaldības sistēmas izveidošanā Preiļu rajonā.

3. Atsevišķu rajona izpildkomitejas darbinieku apstiprināšana un iekļaušana izpildkomitejas sastāvā.

4. Attieksme par 4. maija LR AP pieņemto Latvijas Republikas Deklarāciju.

5. Dažādi jautājumi.

Vai tirgus rada ekspluatāciju?

Zinātnieka skatījumā

Šī vasara, acīmredzot, būs karsta pat mūsu parlamenta ar kondicionētājiem vēdināmajās teipās. Un kā gan ne! Mums taču krasi jāpaātrina ekonomiskās reformas tempi un jāpārlieč Rubikona ceļā uz tirgus ekonomiku. Jā, uz to pašu tirgus ekonomiku, kuras efektivitāti nolieg gadu desmitiem ilgi tika audzināti padomju politiķi, ekonomisti, tehnisko zinātņu speciālisti un vispār — visa sabiedrība. Lai gan sabiedrības apziņā jau visai dziļi iesakņojies uzskats, ka nepieciešamas kardinālas ekonomiskas pārmaiņas, noraidošā attieksme pret tirgu vēl liek sevi manīt un nereti ietekmē pat lēmumu pieņemšanu.

«IZNICINOSS» ARGUMENTS

Pāreja uz tirgus ekonomiku būs grūta arī tāpēc, ka līdz pat šim laikam nav atrisināti vairāki svarīgi sociālisma ekonomikas teorētiskie jautājumi, kas saistīti ar tirgus ieviešanu PSRS. To loti sekmīgi izmanto reformas pretinieki, baidot iedzīvotājus ar neparedzamām sociālām nelaimēm un citām likstām. Un viens no «iznīcinošajiem» argumentiem ir tas, ka tirgus neizbēgami radot ekspluatāciju, tas ir — kapitālisma restaurāciju. Nekā cita briesmīgāka par šo nelaimi (pēc reformas pretinieku domām) padomju cilvēkiem nav un nevar būt.

Kas ir tirgus, domāju, zina visi. Katrā gadījumā vairākums uzskata, ka izprot tirgus būtību. Bet kas ir ekspluatācija?

Visus iepriekšējos gadu desmitus mūsu ekonomiskā zinātne ekspluatāciju saistīja ar algotu darbu. Ekspluatācija tika uzskatīta par visbriesmīgāko sabiedrības nelaimi, no kuras (ja tā pastāv) nekavējoties jātiek vaļā. Bet tagad taču stāvam XXI gadsimta durvju priekšā. Vai tiešām «šis veins» ir tik baismīgs, kā to mālē?

KAS IR EKSPLUATĀCIJA?

No dažādiem pašreizējiem ekspluatācijas traktējumiem es atstātu tikai vienu: ekspluatācija ir tad, ja kaut kas (sabiedrība, cilvēku grupa vai atsevišķs cilvēks) piesavinās produkta vērtības daļu, ko viņš nav saražojis. Ja tā, tad mūsdienu pasaulē pats galvenais ekspluatators ir valsts, kura šo daļu piesavinās (sabiedrības interesēs) dažādu nodokļu un budžeta maksājumu

(Nobeigums 3. lpp.)

PĒTERIS ZEILE, profesors

Šveice, 1990. gada aprīlis

(Turpinājums. Sākums 66., 67. un 68. numuros.)

Ceļā no skaistās Lucernas uz Lugano tikai pāris stundas uzkavējāmies jaukajā pilsētiņā Altdorfā. Taču šī īsā tikšanās dziļi iespiedusies atmiņā. Pašas pilsētiņas un apkārtnes skaistuma dēļ, kura aprakstīšanai grūti atrast vārdus. Altdorfas apkārtne saistīta ar Šveices brīvības simbola (un Fr. Šillera drāmas varoņa) Vilhelma Tella vārdu. Pilsētas centrā pie pašas baznīcas sienas iespaidīgs nacionālajam varonim veltīts piemineklis. Vilhelms Tells ar bultu šaujamo ierīci un dēlu pie rokas (atcerēsimies leģendāro epizodi ar ābolu uz viņa galvas) apņēmīgi dodas uz priekšu, it kā raugoties savas dzimtenes skaistumā un to apdraudošajos pretiniekos. Varenās skulptūras fonā — baznīcas sienā monumentāla freska, kas ataino tipisku Šveices panorāmu, — Tella dzimtās vietas, ar zemnieku mājām un tiltu pāri straujai kalnu upītei. Plāksnē lieliem metāla burtiem uzraksts: pieminekļa pamatam ņemts klints akmens, uz kura reiz stāvējis Vilhelms Tells. Zemāk — Šveices un šī Uri kantona ģerboņi, gada skaitlis - 1307.

Altdorfas austrumu pusē pilnīgi vertikāla klints siena apmēram divdesmit mūsu bijušo Staburagu augstumā. Mazliet tālāk — pretī zaļai plavai balti varavīksnaina ūdens strūkla, ko veido augstāk kūstošie sniegi, kas lejā veido tādu kā izdobtu avotu, bet savu gaitu turpina strautā. Tādi vairāki mazi strautiņi tālāk pārtop upē, kas plūst paralēli mūsu ceļam, bet pēc dažiem desmitiem kilometru jau kalpo kā enerģijas avots nelielai elektrostacijai, kādu Šveicē ir daudz. Līdz ar upes ieplūšanu Lugano ezerā, mūsu priekšā paveras neaizmirstamā Lugano panorāma.

Ja Lucenā gandrīz trīs dienas pavadījām zem mākonainām un drēgnumu radošām debesīm (tomēr priecādamies par pilsētas krāšņumu), tad, izbraucot no garā Sengotarda tuneļa, jau atrodamies it kā citā kontinentā. Spoži spīd saule, visapkārt siltajā vējā lokās gara zāle, zied dzelteni sinepju lauki un oleandri... Lugano, Kastanola ar Brē kalnu parādās mūsu priekšā neparastas sudrabotas gaismas, dzidri zilas debess un ezera ietvarā... Protams, Šveice mūs saistīja ar savu dabu, izcilajiem civilizācijas sasniegumiem. Taču man (un, domāju, visai mūsu «svētceļnieku» grupai) par pašu galveno kļuva centieni vismaz daļēji iejusties Raina un Aspazijas eksistences un radīšanas gaitā te — Lugano, Kastanolā. Izjust vīnu nēredzamo, bet reāli ļaušamo klātbūtni un it kā vīnu acīm paraudzīties uz visu apkārt...

Raina un Aspazijas pirmās izjūtas par Lugano tiecamies kaut daļēji restaurēt, raugoties no augstas kraujas malā izbūvētās Lugano dzelzceļa stacijas. Attieksmi pret pašu staciju Rainis izteicis sava darba «Kastanola» nodaļas virsrakstā «Apkvēpušie viesi un skaistākā pasaules stacija — Lugāna». Mūsu priekšā paveras brīnišķīga ainava. Plašā Lugano ezera līcī ērti izvietojusies ļoti skaista, neliela pilsēta.

Tičino kantons, kurā atrodas Lugano, slavens ar daudziem izciliem arhitektiem. Viņi veidojuši ne tikai lielisko Lugano un citas Šveices pilsētas, bet piedalījušies daudzu valstu slavenu objektu celtniecībā (sv. Pētera katedrāle, Barberini pils Romā, Pēterburgas projekta izveide Pētera I laikā un vairāku šejienes celtnu radīšana, sv. Sofijas katedrāle Konstantinopolē, daudzas celtnes ASV u. c.).

Lugano ezers sazarojas, gan veidodams plašu pussalu ar daudziem ciemiem, gan ietiekdamies blakus esošajā Itālijas kalnienē. No stacijas terases vienlaikus paveras neaizmirstams skats: uz zilo ezeru ar baltajiem kuģīšiem, kas uztur satiksmi ar daudzām pilsētiņām tā krastos Šveicē un Itālijā. Pāri ezeram tā šaurākajā vietā uzbūvēts dambis ar dzelzceļa tiltu un šoseju, kas ved uz Itāliju — tuvākais ceļš uz Milānu.

Skats paveras vienlaikus uz San Salvatores kalnu labajā pusē un Brē kalnu otrajā ezera krastā — pa kreisi. Šī kalna nolaidenajā nogāzē izvietojusies zaļumos slīgstošā, nedaudz saspiestā Kastanola. Kalna ietvertā laukumā izvietojies Itālijai piederošais kūrortciems — Kampione, bet tam pretī — blakus Melides ciemā izvietojusies Šveice miniatūrā, kur divu hektāru platībā atveidota Šveice ar tās izcilākajiem objektiem — baznīcām, pilīm, pieminekļiem, kalniem, tuneļiem, cauri kuriem kursē miniatūri vilcieniņi gar upēm un ezeriem... Tas ir viens no Šveices — tūristu paradīzes jaukākajiem iestādījumiem, kurā arī mēs pavadām pirmās stundas pēc ierašanās Lugano un priecājamies līdz ar daudzajiem skolēniem, kas te ieradušies no Itālijas.

Rainis: «Salvatore īsti ir viņas Lugānas un apkārtnes pārvaldnieks: viss uz viņu attiecas, viss no viņa atkarājas, neviens skats bez viņa nav domājams, neviena ilustrēta pastkarte neiedrošināja iztikt bez viņa. Kā lai viņš nav labsirdīgs, kad vinš ir tik liels? Salvatore ir Lugānai, kas Japānai Fudžijama...».

Grūti pateikt, vai, no Lugano stacijas pirmoreiz ieraugot šo skaistuma dažādību un koncentrātu, mūsu trimdinieki varēja sacīt: «Te būs mūsu miera osta pēc daudziem pēdējo gadu pārdzīvojumiem». Taču drīz viņi varēja atzīt, ka «Lugāna un viņas apkārtne arī ir īsti tā vieta, kur var sadzīt slimā dvēsele. «Quisisana» (še top vesels) še saucas daudzas vietas...». 1909. gadā Rainis sacerēja dzejoli «Qui si sana», kas izsaka šo domu un noskaņu. (Sk. KR. 7. 241. lpp.)

Rainis kādu laiku meklēja lētāku dzīves vietu nelielā Madžori ezera krastā un citur. Taču nevienu vietu nevarēja salīdzināt ar skaisto Castanolu.

«Caur sarkanu ziedu zariem
Es redzu tāltāli augšā
Sniegbaltus kalnus mirdzam
Pret sauli.»

Jā, pakāpjoties Brē kalnā, skatam atklājas ne tikai zilā dzidrs ezers lejā, bet pāri San Salvatores 912 metrus augstajam «vietējam» kalnam pacelas sniegaini baltās Alpu virsotnes, kas pārsniedz četrus kilometrus virs jūras līmeņa (Lielais Paradīzes kalns, Monte Rose, Stralhorns u. c.).

Taču Lugano «kalnu Dievs» neapšaubāmi ir San Salvatore, kalns, kas atrodas pāri Lugano līcim tieši pretī Kastanolai un kas ir galvenais objekts, raugoties no Casa Cattaneo mājas, kur Rainis un Aspazija dzīvoja no 1906. līdz 1908. gadam. Taču tikpat kolorīts orientieris San Salvatore bija arī, raugoties no Jella de Oro mājas, kurā viņi dzīvoja pēc tam un kas atradās tepat blakām. Ne velti šim kalnam Rainis savā «Kastanolā» veltījis himnisku eseju «Neatkarīgais kalns». «Savāds kalns ir San Salvatore: viņš stāv gluži atsevišķi no citiem kalniem (..) Ap viņu var ērti apiet apkārt, — mēs tikām apgājuši 20 kilometrus skaistuma. Viņš nav tik augsts (..), bet savā atsevišķā, neatkarīgā stāvoklī izskatās varens un pārvarošs.

Īsts individuālists ir šis milzis, — plati nostājies starp ezeru un pilsētu: «Kas man var ko padarīt?!» Paskatoties uz viņu, tas reizēm izskatās kā apgāzts zvans, kurš krītis ezerā, bet bijis par lielu un izstūmis ezeru no vietas. Bet, ieskatoties ilgāk, redz, ka tā ir tikai milža galva: kur viņa locekļi gul, var tikai nojaust aiz kalniem. Uz galvas deguna galā uzmetusies baznīciņa kā muša.»

(Turpinājums sekos.)

Izveidot jaunu realitāti

1839. GADA AUGUSTĀ Francijas parlaments pieņēma lēmumu «Padarīt Luija Dagera izgudrojumu par tautas ieguvumu» un pēc pusotra gadu simteņa fotogrāfija kļuva par laikmeta patiesu dokumentētāju, par makro- un mikropasaules izzināšanas instrumentu, par līdzekli īstenības radošajos meklējumos.

Tas — cilvēcei kopumā. Bet miljoniem amatieru un profesionāļu fotogrāfija bija, ir un būs par brīnišķīgu un neatkārtojamu iespēju ne tikai vienkārši fiksēt dažādas ikdienas šķautnes, bet arī izveidot jaunu realitāti, kurā atklājas fotogrāfa personība.

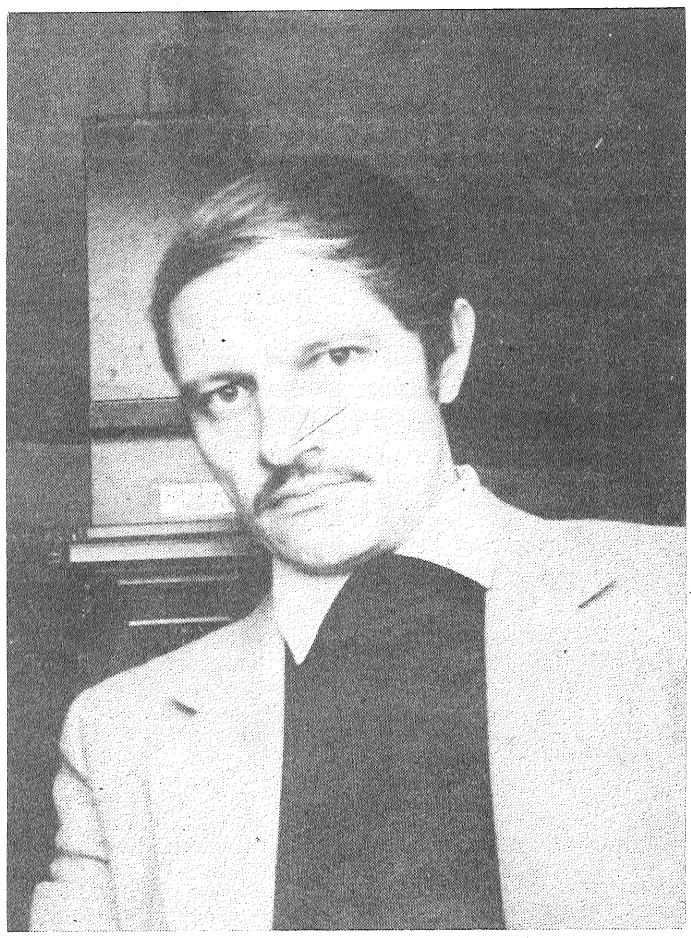

Kā māksla fotogrāfija izturēja asā cīņā ar citiem estētiskās īstenības izzināšanas līdzekļiem, tā pati kā citi tēlotājas mākslas veidi radīja un noslīpēja savu valodu, kas saprotama miljoniem tās cienītāju.

Mūsu rajonā dzīvo starptautiski atzīts fotomākslinieks Antons Vogulis (attēlā) no Rušonas pagasta Spuldziņiem. Strādā Preiļu sakaru mezgla Rušonas sakaru iecirknī. Ar fotogrāfiju nodarbojas no divdesmit gadu vecuma. Pirms desmit gadiem iestājies pie Poligrāfiķu centrālā kultūras nama nodibinātajā tautas universitātē. Pēc fotokluba «Rīga» iniciatīvas tiek uzaicināts fotostudijā par kandidātu. Pirmā izstāde, kurā piedalās, ir par godu fotostudijas «Rīga» divdesmitgadei. Pirmais diploms nāk 1983. gada februārī par triju ainavu iekļaušanu Francijas fotogrāfijas muzeja kolekcijā. Nākošais — no Francijas muzeja par fotogrāfiju sēriju «Latgale» no izstādes, kas bija veltīta Padomju Savienības un Francijas kosmonautu kopējam lidojumam. Sekoja diplomi, piemiņas balvas par piedalīšanos daudzās Vissavienības, Baltijas republiku («Dzintarkarsts»), republikas mēroga, fotostudijas «Rīga», sava rajona u. c. izstādēs.

A. Voguļa vārds iekļauts pasaules fotogrāfijas enciklopēdijā, kura iznāks 1992. gadā, un par piedalīšanos fotogrāfijas 150 gadu jubilejai veltītajā starptautiskajā fotoizstādē Rīgā viņš ārpus konkursa iekļauts Latvijas fotomākslas biedrības biedru sastāvā.

A. VOGULIS STĀSTA:

— Dīvainākais tas, ka līdz divdesmit gadu vecumam par fotogrāfiju neinteresējos. Sāku kā jau visi — suņi, kaķi..., draugi, paziņas, dabas fiksācijas. Tehnisko pusi apguvu no grāmatām. Sanāca. Aicināja uz kāzām, jubilejām... Bet visu laiku kaut kas kremta, vai tā ir īstā fotogrāfija! Un, lūk, iktenīgais 1979. gads — tautas universitāte.

To es neuzskatu par nejaušību. Universitāte nemācīja, kā fotografēt, bet daudz palīdzēja tikšanās ar rakstniekiem, kritiķiem, mākslas zinātniekiem, kolēģiem un, protams, izstāžu apmeklējumi. Paldies saviem studiju biedriem, kuri palīdzēja ar padomu, iejūtību, neatraidīja «baltio zvirbuli» no Preiļu puses.

Esmu palicis uzticīgs dabas fotogrāfijai. Visu šo laiku, sākot no bērnības, dzīvoju uz laukiem, un tāpēc esmu nodevies dabas tēmai, kuru es vislabāk pazīstu, jo katram kādreiz ir jāizvēlas kaut kas viens — svaidīšanās pa citiem žanriem noved pie spēku sadrumstalotības.

Varbūt tā ir bērnības sapņa — par zīmēšanu — kompensācija, varbūt interese par literatūru, mākslu, jo visam tam ir kaut kas kopējs. Tikai tagad es apjaušu, cik tomēr tas ir smags darbs.

Gaismas stars izlauzies no mākoņiem, pamesta māja ar ziedošām ābelēm, pusnokaltis koks cīņā par izdzīvošanu, gaismas atspulgs izkaptī pie tikko iesākta vāla... Urbanizācija, ekoloģija — tās ir galvenās tēmas, caur kurām es meklēju rezonansi ar skatītājiem.

Lai piedod fotogrāfijas cienītāji mūsu rajonā, ka savus darbus ļoti maz rādu atklātībā, jo vienkārši man viņu ir maz. Gadā labi, ja uztaisu trīs fotogrāfijas. Gatavojos personālizstādei un, ja pietiks spēka, tad...

Mūsu rajonā ir daudz labu fotogrāfu. Bet jaunajiem, kas vēl sēž skolas solā, gribu novēlēt neapstāties savos centienos, nepajauties mirkļa atslābumam, veidot savu individualitāti fotomākslā.

Materiālu apkopoja J. SILICKIS

Zinātnieka skatījumā

Vai tirgus rada ekspluatāciju?

(Sākums 2. lpp.)

veidā. To var attiecināt gan uz ASV un PSRS, gan uz Japānu un Zviedriju, gan uz Ķīnu un Čīli, utt. Vēl vairāk — šāda ekspluatācija ir pastāvējusi daudzus jo daudzus gadsimtus. Un tā būs vienmēr, jo bez tās nevar eksistēt neviena sabiedrība. Mainījās un mainīsies tikai piesavināšanas formas un apjoms.

Saražotā produkta vērtības daļa, ko piesavinās valsts, vienmēr ir ievērojama. Padomju valsts piesavinās gandrīz ceturto daļu nacionālā ienākuma. Mazliet lielāks analoģisks rādītājs ir ASV. Taču atkārtošu vēlreiz: bez šādas ekspluatācijas iztikt nav iespējams. Un galvenais (tas ir acīmredzams) — tirgum ar to nav itin nekāda sakara. Tirgus tikai nosaka piesavināšanās veidus un formas. Bet, lūk, subjekta, kurš piesavinās produkta vērtības daļu, lomā uzstājas nevis vairs valsts kopumā, bet gan ražošanas līdzekļu īpašnieki: valsts uzņēmumi, akcionāru sabiedrības vai kooperatīvi.

Kas attiecas uz valsts uzņēmumu, tad ar tā administrācijas «rokām» daļu tajā saražotā produkta paņem valsts. Turklāt daļēji šī uzņēmuma kolektīva interesēs: bērnudārzu, atpūtas namu un citu sociālās infrastruktūras objektu uzturēšanai. Citiem vārdiem piesavināšanās sociālais raksturs ir tāds pat, kā to dara valsts tieši.

EKSPLUATĀCIJA, AR KURU BAIDA...

Bet akcionāru sabiedrības un kooperatīvi? Paanalizēsim bez emocijām, piemēram, Norvēģijas ekonomiku. Akcionāri vai kooperatīvu locekļi piesavinās daļu produkta, kuru saražojuši algotie darbinieki. Daļu viņi atdod valstij (nodokļi), daļu izmanto savās interesēs. Un tieši tā ir ekspluatācija, ar kuru tagad mūsu valstī baida ekonomikā slikti orientējošos iedzīvotājus.

Baida, bet kooperatīvu skaits gan pilsētās, gan laukos nepārtraukti palielinās, vēršas plašumā akcionāru kustība. Vai kooperatīvi un akcionāru sabiedrības pie mums darbojas ne tā, kā citās valstīs? Nebūt nē. Arī pie mums kooperatīvu locekļi un akcionāri piesavinās daļu no saražotā produkta, maksā nodokļus, bet to, kas palicis pāri, izmanto savās interesēs. Šīs intereses ne vienmēr sakrīt ar algoto darbinieku un arī ar visas sabiedrības interesēm. Kāds šinī gadījumā tad ir ekspluatācijas sociālais raksturs.

Viennozīmīgi uz šo jautājumu atbildēt grūti. Kaut vai tāpēc, ka daļa akciju uzņēmumu algoto darbinieku paši ir akciju īpašnieki. Citiem vārdiem, viņi vienlaikus ir gan ekspluatētie, gan ekspluatatori. Tā ir sabiedrības locekļa sociālā stāvokļa jaukta forma, un par ekspluatāciju (tās «padomju» izpratnē) te var runāt stipri vien nosacīti.

LAI DZĪVO EKSPLUATĀCIJA?!

Un tā — kur viņ skaties, visur ekspluatācija: dažādos mērogos un dažādās formās. Atliek viens: atzīt, ka cilvēce bez ekspluatācijas pastāvēt nevar. Un, to atzinušiem, mierīgi konstatēt, ka ekspluatācija dod iespēju koncentrēt daļu saražotā produkta vērtības visas sabiedrības progresīvās attīstības un atsevišķu īpašnieku interesēs, lai gan dažreiz tas nesakrīt ar konkrētu personību interesēm. Bez tam ekspluatācija zināmā mērā ir darbinieka garīgo un fizisko pūliņu stimulators.

Tātad — lai dzīvo ekspluatācija?! Nebūt nē. Pieejai te, ja tā var teikt, jābūt radošākai. Pirmkārt, ceru, ka pie mums minētā piesavināšanās nekad netiks vērsta tieši pret darba darītāja interesēm. Otrkārt, tai saražotā produkta vērtības daļai, kura paliek darbiniekam, ne tikai jāatražo viņa dzīve, bet arī jāapmierina prasības pēc personības brīvas attīstības apstākļos, kad cilvēkiem brīvā laika kļūst arvien vairāk. Cita starpā — attīstītās Rietumvalstis virzās tieši šinī virzienā.

Kas attiecas uz jautājumu: «Vai tirgus rada ekspluatāciju?» (jebkuru tās formu), tad domāju, ka jebkurš lasītājs, kurš nav tendenciozs, uz to pats dos noraidošu atbildi.

V. KAMAJEVS,
ekonomisko zinātņu doktors, profesors
(APN)

Raiņa muzejā „Tadenava"

Raiņa jubilejas gads — Latvijas neatkarības pasludināšanas gads. Bet ar pasludināšanu vien nepietiek. Arī ar neatkarības faktisko iegūšanu vēl nepietiek. Brīva Latvija bija Raiņa mūža darbs un mūža sapnis, kas tā arī palika sapnis, jo Rainim brīvība bija garīga kategorija. Neatkarīga republika ir tikai priekšnoteikums tautas garīgai attīstībai. Paies vairākas paaudzes, kamēr mūsu garīgi sakroplotās tautas atdzims. Politiskās un ekonomiskās cīņas ir nepieciešamas, taču neaizmirsīsim, ka jebkāda darbošanās bez garīgām saknēm ir celš uz bezdibeni. Jau 1912. gadā Rainis brīdināja: «...Kad politika sanāk naidā ar kultūru, tad ir jāatkāpjas politikai. Kur vina to nedara, tur notiek atpakaļgrimšana barbarībā. Tehnika var kādu laiku pabalstīt šo pārvarīgo darbību, bet tad grimst arī tehnika. Un tad grimst arī politika, un galā tauta. Jo tikai gars un humanitāte ir tas, kas ceļ tautu.»

Šodienas atdzimšanas procesā mums ļoti nepieciešama Raiņa «Saules ticība» — ticība mīļai un dvēseles spēkam kā nepārvērtējamam sabiedrības attīstības virzītājspēkam. Šīs «Saules ticības» sākotne ir dzejnieka «Saules pērklī» — Tadenavā, ar kuru saistās Raiņa pirmā atmina mūžā — saule. Nozīmīgāko dzīves posmu — pirmos četrus mūža gadus, — kad veidojas personības dziļākie pamati, vides uztveres stereotipi visam mūžam, Rainis pavada dabas vidū, kopā ar «upi, smilti, zāli, sauli, vēju». Šeit ir saknes tālākai dzejnieka personībai, visai viņa daiļradei.

Šodien Raiņa dzimtā vieta lepojas ar vislielāko mūsdienu deficītu — neskartu dabas harmoniju, klusumu un mieru. Civilizācijas sagandētāja roka šo dabas nostūri nav skārusi. Klusums ir tik dziļš, ka, šķiet, laiks apstājies, un pār zilajiem mežiem un saules pielietajām plavām atvērusies mūžība. Karstās, saulainās dienās Tadenavā ir fascinējoša atmosfēra.

Muzeja izstāžu zālē ir skatāma Ulda Brieža personālizstāde «Mēs — Latvijai» Tas ir gan filozofisks, gan faktologisks stāsts par notikumiem Latvijā, sākot ar pirmo gājienu pie Brīvības pieminekļa 1987. gada 14. jūnijā. Šis stāsts ir skarbs un tiešs. Tas rosina pārdomāt mūsu tautas likteni, pagātni un nākotni. Šī fotoizstāde par mūsu tautas sāpēm un cīņu iepazīstināja jau aprīlī Kastaņolā foruma «Latvija Eiropā» apmeklētājus. Šodien šie materiāli par Latvijas pēdējo sasliešanos nokratīt vāžas atcelojuši mūsu tautas lielākā brīvības cīnītāja šūpuļa vietā.

Muzejs atrodas Jēkabpils rajona Dunavas ciemā. Telefons: Jēkabpils 67251.

M. VALTERE

Vēstule redakcijai

Vēlreiz — par mūsu kaimiņiem

Preiļos dzīvoju piecpadsmit gadus. Tā iznāca, ka arī mani kaimiņi ir slavenā Budulaja radinieki. Visus šos gadus es neesmu redzējis, ka darba spējīgi vīrieši strādātu kādu valsts darbu. Pa retam iestājas darbā par kurinātājiem, vai kaut ko citu, bet tas ilgst pāris mēnešus gadā. Pārējo laiku pavada savās kompānijās. Iedzeršana, var teikt, katru dienu. Un ne jau kādu surogātu dzer, bet gan tīru šņabi un konjaku. Es strādāju un nopelnu ap 300 rubļu mēnesī, bet es nevaru uzturēt ģimeni tā, kā mani kaimiņi, kuri staigā importos un brauc žigulos, un tos bieži maina.

Rodas jautājums: vai mūsu jaunievēlētā izpildkomiteja vienreiz nevar uzsākt čigānu lietas izskatīšanu! Es ieteiktu visus nestrādājošos čigānus ņemt uzskaitē un mēneša laikā iesaistīt darbā. Jānodibina speciāla komisija čigānu lietās, kura tad arī būtu atbildīga un atskaitītos izpildkomitejai un publicētu arī datus avīzē.

Stāvoklis pilsētā saasinās ar katru dienu, un nav izslēgts, ka var sākties notikumi, kas vienreiz jau bija.

Milicijas pasu galdam nav jāpieraksta pilsētā un rajonā neviens čigāns. Bieži iznāk tā, ka viņi paņem apbūvei zemes gabalu, uzceļ būdu un dzīvo 15 — 20 gadus, bet mēs, latvieši, ja laikā māju nenododam, mūs soda un visādi iespaido, bet čigāns dzīvo, cepuri kuldams. Man liekas, pienācis pēdējais laiks nokārtot čigānu jautājumu, lai pie mums Preiļos vakaros varētu brīvi staigāt pa ielām, nebaidoties, ka tiksi piekauts vai izvarota. Brīvā Latvijā nevar būt slaisti un dīkdieņi, kas dzīvo uz citu rēķina.

(Manu uzvārdu un adresi nerakstiet, jo baidos, ka rīt manā dārziņā augs tikai usnes un dadži. Atriebjas čigāni diezgan profesionāli...)

Augt Latgalei

Turpat pussimts jauno preiliešu iepriekšējo svētdien saņēma savas personības apliecinājumu — Bērnības apliecības. Ar laba vēlējumiem un «augt un strādāt Latgales labā» tās pasniedza pilsētas mērs Juris Brics.

Ik diviem pāriem mazuļu — tik daudzi varēja reizē šūpoties ar saulīti un auseklīti rotātajās šūpolēs — dziesmu vai skaistu dzeju veltīja Rīgas viesi. Ja vecmāmiņām varbūt vairāk patika Ojāra Grīnberga dziedātās (speciāli viņām!) dziesmas, tad mazuļi varēja novērtēt Astrīdas Pērkones un viņas vadītās grupas nepārspējamo darbošanos ar lellēm.

Sava loma šajā pasākumā bija arī kūmām: viņi ar saviem parakstiem apliecināja savu gatavību rūpēties par savas pādeļ veselību, gara bagātību...

Krāšņie un dziļi emocionālie svētki šoreiz (pēc apmeklētāju domām) paliks ne tikai mazo preiliešu, bet arī viņu piederīgo atmiņā.

Mūsu jauno pilsoņu dzīvē būs vēl daudzi svētki. Vai tikpat koši?

V. ROMANOVSKIS

Redaktora v. L. KIRILLOVA

MALTAS SOVHOZTEHNIKUMS

uzņem audzēkņus 1990./1991. mācību gadam sekojošās specialitātēs:

zootehnikas (latviešu un krievu plūsmā);

lauksaimniecības produkcijas ražošanas organizācijas un tehnoloģijas (latviešu plūsmā),

lauksaimniecības mehanizācijas (krievu plūsmā);

ēku un būvju celtniecības un ekspluatācijas (latviešu un krievu plūsmā).

Tehnikumu beigušie iegūs zootehnika, organizatora-tehnologa, tehnika-mehāniķa vai tehnika-celtnieka kvalifikāciju ar tiesībām iestāties augstskolā.

Pirmajos kursos uzņems jauniešus un jaunietes ar deviņgadīgās skolas izglītību, bet otrajos kursos mācību grupu papildināšanai — ar vidusskolas izglītību. Mācību ilgums 3 gadi un 10 mēneši, bet organizatoriem-tehnologiem — līdz 4 gadiem un 10 mēnešiem (orientējoši).

Mācību laikā atkarībā no specialitātes audzēkņi iegūs papildu profesijas: mehanizētās slaukšanas meistara, traktorista-mašīnista, konstrukciju montētāja, apmetēja, galdnieka, mūrnieka, atslēdznieka, šofera.

Jaunajā specialitātē «Lauksaimniecības produkcijas ražošanas organizācija un tehnoloģija» audzēkņi apgūs fermeru (zemnieku) saimniecību, nomas kolektīvu, lauksaimniecības kooperatīvu, kā arī iecirkņu priekšnieku un brigadieru darba iemaņas. Pamatā apgūs lauksaimniecības mehanizācijas, agronomijas, zooveterinārijas, ekonomikas u. c. lauksaimniecībā nepieciešamās zināšanas. Audzēkņi saņems plaša profila organizatora-tehnologa diplomu, iegūs šofera, traktorista u. c. lauksaimniecības tehnikas vadīšanas tiesības, apgūs atslēdznieka, elektriķa, celtnieka u. c. lauksaimniecībā nepieciešamo darbu pamatiemaņas.

Audzēkņi, kas sekmīgi mācās, saņems 30 rubļu stipendiju mēnesī, teicamnieki par 50 procentiem vairāk, bet tie, kas mācās uz labi un teicami, par 25 procentiem paaugstinātu stipendiju. Audzēkņi, kurus mācīties komandējušas organizācijas, saņem par 30 procentiem lielāku stipendiju.

Tehnikumā ir kopmītnes un ēdnīca.

Visās specialitātēs 1990./1991. mācību gadam uzņems saskaņā ar tehnikumā iesniegtajiem vienoto pārbaudījumu eksāmenu rezultātiem un tehnikuma uzņemšanas komisijas sēdē notikušo pārrunu rezultātiem.

Dokumentu iesniegšana deviņgadīgo skolu absolventiem: iesniedzot dokumentus un eksāmenu rezultātus, — līdz 22.06.90.

Vidusskolu absolventiem dokumentu iesniegšana līdz 15. augustam.

Jāiesniedz šādi dokumenti:
iesniegums,
dokuments par izglītību (oriģināls),
izziņa par veselības stāvokli (086/y veidlapa),
5 fotokartiņas (3x4 cm),
izraksts no darba grāmatiņas (ja ir praktiskā darba stāžs),
darba vietas komandējums (personām, kuras mācīties uz tehnikumu komandē organizācija),
pase, dzimšanas apliecība, karaklausības apliecība (jāuzrāda).

Mācību sākums 1. septembrī.

Satiksme ar autobusu: «Rēzekne — Gružneva — Malta» vai «Rēzekne — Vertukšņa — Maltas sovhoztehnikums».

Mūsu adrese: Rēzeknes rajons, pasts «Lūznava», Fr. Roziņa Maltas sovhoztehnikums, indekss 228113. Telefoni: Lūznava 45314, 45370, 45481.

Gaidām sovhoztehnikumā!

Administrācija

KOPU SVĒTKU DIVKOLPOJUMI

Vorkovys, Josmuižys un Znūtiņu draudzēs:

Raipolis kopūs — 23. jūnī plkst. 16.00,
Bleidines kopūs — 24. jūnī plkst. 16.00,
Džeriņu kopūs — 30. jūnī plkst. 16.00,
Josmuižys kopūs — 1. jūlī plkst. 16.00,
Gāgu kopūs — 7. jūlī plkst. 16.00,
Kauparnīku kopūs — 14. jūlī plkst. 16.00,
Sutru kopūs — 15. jūlī plkst. 16.00,
Strodu kopūs — 21. jūlī plkst. 13.00,
Borbaļu kopūs — 21. jūlī plkst. 16.00,
Pilišķu kopūs — 22. jūlī plkst. 16.00,
Seiļu kopūs — 28. jūlī plkst. 16.00,
Vorkovys kopūs — 29. jūlī plkst. 16.00.

O. PUJATS,
Vorkovys katūļu draudzes prāvests

RAJONA IZPILKOMITEJAS FINANSU NODAĻA

pilsoņiem atgādina, ka **ēku un zemes nodokla pirmais nomaksas termiņš** par personīgajā īpašumā piederošajām ēkām Preiļu un Līvānu pilsētās un lietošanā iedalīto zemes platību noteikts līdz 1990. gada 15. jūnijam, bet otrais — līdz 15. augustam.

Pēc kārtējā nomaksas termiņa izbeigšanās tiek aprēķināta un iekasēta soda nauda 0,2 procenti no parāda summas par katru nokavēto dienu.

Aicinām pilsoņus samaksai pieteikto nodokla summu savlaicīgi nomaksāt pilsētu krājbanku nodaļās.

LĪVĀNU STIKLA FABRIKAI

darbā **vajadzīgi:**

galvenais enerģētiķis,
inženieris enerģētiķis,
inženieris mehāniķis,
ventilācijas inženieris (meistars),
transporta ceha mehāniķis vai meistars,
uzmērītājas,
krāvēji,
dzelzceļa montieris,
metinātāji,
sagādes aģents,
nogādātāji uz presi,
krāvējs ekspeditors,
ventilācijas atslēdznieks,
slīpētāja (ar dimanta urbi),
autovadītāji 1. cehā,
stikla kausētāji,
stikla formējošo mašīnu operatoru mācekļi,
stikla formējošo mašīnu operatori,
fideru taisītāji,
transporta strādnieki,
šihtas veidotāji,
stikla pūtēji un to mācekļi,
presētāji,
automātikas un kontrolmērinstrumentu atslēdznieki,
apdarinātāji un to mācekļi,
iebērēji,
tilta celtņa mašīnists,
slīpētāja,
elektromontieri,
maiņas atslēdznieki.

Pieteikties Līvānu stikla fabrikas kadru daļā, tālruņi: 43171, 44479.

PREIĻU DARBA IEKĀRTOŠANAS BIROJAM

steidzīgi vajadzīgi:
sanitāres,
gāzes un elektrometinātāji,
autovadītāji,
elektriķi,
celtņa vadītāji.

Tālrunis: 23100.

PĀRDOD remontējamu automašīnu «GAĀ-69» Aizkalnes ciemā. Lazdāns.

Baltie bērzi, šalciet klusu,
Sveiciet tālos apvāršņus.
Tēva sirds ir aprimusi,
Caklās rokas mierā dus.

(Z. Purvs)

Izsakām dziļu līdzjūtību Vitoldam Zukulam sakarā ar TĒVA nāvi.

«Lauktehnikas» MTA bāzes kolektīvs

Kam tu plāvi, agrā salna,
Sīku asnu zelmenīti?
Saule gauži noraudāja,
Siltu segu pārklādama.

(T. dz.)

Esam kopā sāpju brīdī ar Ziemeļu gimeni, MEITIŅU smiltainē pavadot.

Kolhoza «Vārkava» kolektīvs

Tēva izstaigātās takas
Pretī saulei vedīs jūs.
Un no tēva raktās akas
Spēks un veldze dzīvē būs.

(Z. Purvs)

Izsakām līdzjūtību Irēnai Jokstei, TĒVU pēdējā gaitā pavadot.

Preiļu siera rūpnīcas kolektīvs

Vairs ciemos neatnākt
pa dzimtās zemes takām.
Jo vārti dzīvībai ir aizvērušies
ciet.

(B. Juškeviča)

Sāpju brīdī esam kopā ar Eleonoru Zukuli, VĪRU smiltainē guldot.

Kolhoza «Rušona» valde un arodkomiteja

● LAIKRAKSTĀ PUBLICĒTIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPOGUĻO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PERSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PAREIZĪBU ATBILD RAKSTU AUTORI.

● MŪSU ADRESE:
228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, vēstuļu, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpilī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīgā, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespiedloksne. Ofsetiespiedums. Izdevējdarbības licence Nr. 000069.
(«Новадниекс» («Земляк»). Газета Прейльского района на латышском языке.

Metiens 14 166 eksemplāru (latviešu valodā — 10 178 eks., krievu valodā 3 988 eks.).

Indekss 68169.
Pas. 635.